

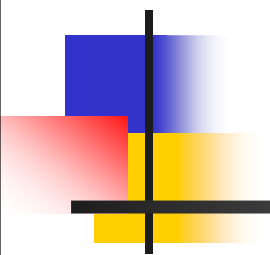
Právo mezinárodního obchodu – 1. seminář

JUDr. Klára Svobodová

Úmluva OSN o smlouvách o
mezinárodní koupi zboží =
Vídeňská úmluva

Jaké jsou tři roviny realizace
mezinárodních obchodních
vztahů?

3 roviny vztahů v mezinárodním obchodě

- 1) vztahy mezi státy a mezinárodními organizacemi -> mezinárodní ekonomické právo
- 2) vztahy mezi státem a subjekty realizujícími zahraničně ekonomickou činnost na jeho území -> vnitrostátní veřejné právo, právo ES
- 3) vztahy mezi obchodníky z různých států -> soukromé právo, prostředky právní regulace vytvářené mimo zákonodárnou činnost státu**

Jaké jsou dvě základní metody
úpravy soukromoprávních vztahů
s mezinárodním prvkem?

Metody úpravy

- přímá
- kolizní

Vídeňská úmluva

- Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (CISG)
- podepsána v roce 1980 ve Vídni
- vstup v platnost: 1.1. 1988
- Československo – podpis 1.9.1981 – vstup v platnost 1.4.1991
- ČR – 1.1.1993
- Současný stav – 70 smluvních států

Vídeňská úmluva

- 4 části:

Část I - předmět úpravy, obecná ustanovení

Část II – uzavírání smlouvy

Část III – koupě zboží

Část IV – závěrečná ustanovení

Aplikační test

Test č. 1

- kvalifikace vztahu jako kupní smlouvy
- existence mezinárodního prvku
- neexistence odchylného ujednání stran

Test č. 2

- vztahy k jiným mezinárodními smlouvám
- výhrady

Kupní smlouva

- Vídeňská úmluva neobsahuje definici kupní smlouvy
- článek 30 + článek 53 => základní znaky kupní smlouvy – prodávající je povinen dodat zboží a převést vlastnické právo a kupující je povinen zboží převzít a zaplatit kupní cenu
- směna zboží za peníze

Zboží

- koupě zboží
- > VÚ nedefinuje zboží => autonomní interpretace – národní soudy
- > movité, hmotné věci – ano – bez ohledu na to, zda jsou:
  - ❖ pevné (*viz např. Rozhodnutí CLOUT č. 176 Rakousko Oberster Gerichtshof 6.2. 1996 – prodej propanu*)
  - ❖ nové či použité (*viz např. Rozhodnutí CLOUT č. 168 Německo Oberlandesgericht Köln 21.5. 1996 – prodej ojetého auta*)
  - ❖ živé (*viz např. Rozhodnutí CLOUT č. 280 Německo Oberlandesgericht Jena 26.5.1998 – prodej ryb*)

Zboží

- > nemovitosti – ne
- > nehmotné statky – např. práva duševního vlastnictví, podíl v obchodní společnosti, marketingové studie – ne (*např. Rozhodnutí CLOUT č. 161 Maďarsko Arbitration Award č. Vb 92205 20.12.1993; Rozhodnutí CLOUT č. 122 Německo Oberlandesgericht Köln 26.8.1994*)

Zboží

- > počítačový hardware – ano
- > software – sporné

*(viz např. Rozhodnutí CLOUT č. 281
Německo Oberlandesgericht Koblenz
17.11.1993)*

Vyloučené koupě

- negativní vymezení (článek 2)
  - 1) Spotřebitelské kupní smlouvy
    - Úmluva se nevztahuje na zboží kupované pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti (účel koupě!)
    - Úmluva se použije, pokud prodávající před nebo při uzavření smlouvy nevěděl nebo neměl vědět, že zboží je kupováno pro osobní potřebu

Vyloučené koupě

- 2) Koupě na dražbách, při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu
  - Zanedbatelný význam v mezinárodním obchodě
  - Specifický způsob uzavírání smluv
  - Speciální vnitrostátní úpravy regulující tyto koupě

Vyloučené koupě

- 3) Koupě cenných papírů nebo peněz
  - Speciální úpravy
  - Koupě cenného papíru, který reprezentuje zboží (např. konosament) spadá do působnosti Úmluvy
- 4) Koupě lodí, člunů, vznášedel, letadel
  - Právní řády obsahují speciální úpravu prodeje lodí či letadel
- 5) Koupě elektrické energie

Kupní smlouva x smlouva o dílo

- Úmluva se vztahuje na dodání zboží, které má být teprve vyrobeno (článek 3/1)
- smlouvy, kde se strana, která zboží objednává, zavazuje dodat podstatnou část věcí nutných pro výrobu, jsou vyloučeny
- podstatná část – poměr hodnot
- objednatel dodává informace nutné k výrobě (know-how) – Úmluva dopadá (*viz např. Rozhodnutí CLOUT č. 331 Švýcarsko Handelsgericht Zürich 10.2.1999*)

Kupní smlouva x smlouva o dílo

- Úmluva se nevztahuje na smlouvy, které zahrnují dodání zboží, ale převažující část závazku spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb
- převažující část – cena zboží x cena prací či služeb -> více než 50% (*viz např. Rozhodnutí CLOUT č. 327 Švýcarsko Kantonsgericht Zug 25.2.1999*)

Mezinárodní prvek

- článek 1
- objektivní – místa podnikání stran jsou v různých státech
- subjektivní – známost mezinárodního prvku (smlouva, jednání mezi stranami, informace poskytnuté stranami)

Místo podnikání

- Místo podnikání – stálé místo určené k faktické realizaci obchodní činnosti
- Více míst podnikání – nejužší vztah ke smlouvě a jejímu plnění (okolnosti stranám známé nebo stranami zamýšlené před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavírání)
- Žádné místo podnikání -> bydliště (sídlo)

Článek 1 odst. 1 pís. a)

- místa podnikání stran jsou v různých státech
- tyto státy jsou smluvními státy Vídeňské úmluvy
- Vídeňská úmluva je zde přímou normou

Článek 1 odst. 1 pís. b)

- místa podnikání stran jsou v různých státech
- podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právo smluvního státu
- Vídeňská úmluva je věcnou normou mezinárodního práva soukromého
- !!!! Výhrada (článek 95) -> pokud ustanovení MPS odkazují na právní řád státu, který učinil výhradu, použije se právo tohoto státu s vyloučením Úmluvy

Příklad

---

*Podnikatel z České republiky (prodávající)
a podnikatel z Velké Británie (kupující)
uzavřeli kupní smlouvu. Následně
došlo ke sporu. Velká Británie není
smluvním státem VÚ.*

Příklad

- 1) Spor se řeší před českým soudem.
  - nelze použít VÚ podle článku 1 odst. 1 pís. a)
  - podle kolizních norem (Římská úmluva) je rozhodné právo české => nelze použít článek 1 odst. 1 pís. b)
=> aplikace českého práva s vyloučením Úmluvy

Příklad

- 2) Spor se řeší před rakouskými soudy
- nelze použít článek 1 odst. 1 pís a)
  - podle rakouského MPS (Římská úmluva) je rozhodné české právo
  - součástí českého práva je i Vídeňská úmluva
  - použijí článek 1 odst. 1 pís b) => ne – výhrada ČR

Příklad

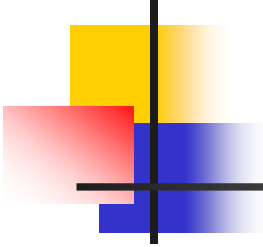
- 3) Spor se řeší před rakouským soudem a strany si zvolily francouzské právo.
- nelze použít článek 1 odst. 1 pís. a)
  - rozhodným právem je francouzské právo (článek 3 ŘÚ), jehož součástí je Vídeňská úmluva
  - aplikace článku 1 odst. 1 pís. b)

Příklad

- 4) Příklad se řeší před anglickým soudem a strany si zvolily francouzské právo
- Článek 3 Římské úmluvy – rozhodné právo je francouzské
  - Součástí francouzského práva je i Úmluva
  - Použití Úmluvy na základě článku 1 odst. 1 pís. b)

Použití Vídeňské úmluvy

- přímá norma
- věcná norma MPS
- volba Úmluvy jako uceleného souboru právních pravidel -> je nutné respektovat omezení vyplývající z rozhodného práva

Vyloučení Vídeňské úmluvy

- článek 6
- vyloučení Úmluvy jako celku
- vyloučení některého ustanovení (x článek 12)
- změna účinků ustanovení
- normy v Úmluvě jsou dispozitivní
- Úmluva jako celek má dispozitivní povahu

Vyloučení Vídeňské úmluvy

„Tato smlouva se řídí irským právem.“

„Tato smlouva se řídí českým právem.“

„Tato smlouva se neřídí Vídeňskou úmluvou.“

*„Tato smlouva se řídí českým Obchodním
zákoníkem“*

Kolize s jinými mezinárodními smlouvami

- článek 90
- mezinárodní smlouva se stejným předmětem úpravy, stejnými stranami, stejnou metodou
- mezinárodní smlouva se stejným předmětem úpravy, stejnými stranami, s jinou metodou

Výhrady

- článek 98
- článek 92 – vyloučení části II nebo III
- článek 93 – teritoriální výhrady
- článek 94 – stejná vnitrostátní úprava
- článek 95 – výhrada k článku 1 odst. 1 pís. b)
- článek 96 – forma smlouvy

Časová působnost

- článek 100
- uzavírání smluv – návrh je učiněn dne, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro dotčené státy
- smlouvy – uzavřené dne, kdy Úmluva vstoupila v platnost pro dotčené státy

Jak má vypadat aplikační test?

Test č. 1

a) kvalifikace vztahu jako kupní smlouvy
(články 30, 53, 2, 3)

ANO -> pokračuji v testu

NE -> použiji jinou úprava

b) existence mezinárodního prvku (článek 1)

ANO -> pokračuji v testu

NE -> použiji jinou úpravu

Jak má vypadat aplikační test?

---

c) neexistence ujednání stran
vylučujících Úmluvu jako celek

ANO -> přejeďu na test č. 2

NE -> určím rozhodné právo

Jak má vypadat aplikační test?

Test č. 2

a) existence jiné mezinárodní smlouvy se stejnými stranami, stejným předmětem úpravy, stejnou metodou úpravy

ANO -> nutné vyřešit vztah (článek 90)

NE -> pokračuji v testu

b) existence jiné mezinárodní smlouvy se stejnými stranami, stejným předmětem úpravy, jinou metodou úpravy

ANO -> nutné vyřešit vztah

NE -> pokračuji v testu

Jak má vypadat aplikační test?

---

c) existence stejné vnitrostátní hmotněprávní úpravy

NE -> pokračuji v testu

ANO -> závisí na existenci výhrady podle článku 94

d) Existence teritoriálních výhrad podle článku 93

NE -> pokračuji v aplikaci

ANO -> nutné vyřešit

e) Existence výhrad podle článku 92

NE -> pokračuji v testu

ANO -> pro zasaženou část neaplikuji VÚ

f) Splnění požadavků časové působnosti podle článku 100

ANO -> použiji VÚ

NE -> použiji jinou úpravu

Mezery úpravy

- vnější
  - > otázky ležící mimo dosah úmluvy, z úmluvy výslovně vyloučené
- vnitřní
  - > otázky spadající do rozsahu úpravy, ale nejsou výslovně upraveny

Vnější mezery VÚ

- články 4, 5 (jen demonstrativní výčet)
  - platnost smlouvy, ustanovení smlouvy, zvyklosti
  - účinek smlouvy na vlastnické právo
  - odpovědnost prodávajícího za smrt nebo ublížení na zdraví
- vyplnění vnějších mezer: MPS fora -> rozhodné právo

Vnitřní mezery VÚ

- článek 7/2
- obecné zásady, na nichž VÚ spočívá
  - > zásada dobré víry
  - > zásada autonomie vůle stran
  - > zásada hodnocení jednání osoby objektivními kritérii
  - > zásada vzájemné informační povinnosti stran
  - > zásada zákazu zneužití práv
  - > zásada plné náhrady utrpěných škod
- MPS fora -> rozhodné právo

Vyplnění mezer na základě vůle účastníků

- výslovné upravení neupravených otázek (riziko kolize s národními právními řády v otázce platnosti)

- volba práva

„Otázky neupravené smlouvou ani Vídeňskou úmluvou se budou řídit českým právem.“

Příklad 1

Český prodávající, zapsaný v obchodním rejstříku pod firmou David Novák – výroba cihel a německý kupující Schweizerische Kosmetik GmbH uzavřeli smlouvu na dodávku 120 palet obvodových izolačních cihel. Zboží mělo být dodáno ze skladiště prodávajícího ve Znojmě. Zboží bylo dopraveno do místa sídla kupujícího v Basileji, přičemž bylo konstatováno, že zásilka je plnopočetná a cihly na pohled nevykazují žádné vady.

Rozeberte právní režim uvedené smlouvy a uveďte, jakým způsobem budou vyplněny mezery ve Vídeňské úmluvě, pokud bude aplikována.

Řešení příkladu 1

Test č. 1

- a) jedná se o kupní smlouvu
- články 30 a 53 -> dodávka zboží (cihel), zaplacení kupní ceny
  - článek 2 – nejedná se o žádnou z vyloučených smluv
  - článek 3 – nejde o smlouvu o dílo

Řešení příkladu 1

- 2) existence mezinárodního prvku
- strany mají místo podnikání v různých státech
  - ČR i Švýcarsko jsou smluvními státy VÚ
  - aplikace článku 1 odst 1 pís. a)
  - mezinárodní prvek byl stranám znám

Řešení příkladu 1

- 3) existence odchýlného ujednání stran
- strany nevyloučily použití VÚ ani žádného jejího ustanovení

Test č. 2

Řešení příkladu 1

Vnější mezery (články 4, 5)

- MPS fora -> rozhodné právo (v případě ČR Římská úmluva nebo ZMPS -> české právo)

Vnitřní mezery (článek 7)

- zásady VÚ
- MPS fora -> rozhodné právo

Příklad 2

Společnost Kronospan GmbH se sídlem v Kolíně nad Rýnem uzavřela s českou společností Dřevěná okna, k. s. se sídlem v Jindřichově Hradci smlouvu o obchodní spolupráci. V jejím rámci měly být dodávány české společnosti od různých filiálek prodávajícího v Evropě komponenty pro výrobu luxusních dřevěných oken a podlahových krytin.

Smlouva obsahovala mimo jiné následující doložku:

- Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží z roku 1980 se na tento vztah použije, i kdyby nebyly splněny podmínky její působnosti. Otázky spadající do předmětu této úmluvy, které v ní však výslovně nejsou řešeny, se budou řídit německým právem. Články 14 až 24 této úmluvy se na vztahy mezi stranami nepoužijí.

Řešení příkladu 2

---

1) kupní smlouva

- smlouva o obchodní spolupráci – může zahrnovat i jiná ujednání než koupi zboží
- VÚ se použije jen na koupi zboží

2) odchýlné ujednání stran

- vyloučení článků 14 – 24

Řešení příkladu 2

Vyplnění mezer

- vnější (MPS fora -> rozhodné právo)
- vnitřní – německé právo – strany si je zvolily

Příklad 3

Společnost Expas (sídlo Kanada) uzavřela se společností Imporet (sídlo a místo podnikání v Grenadě, Španělsko) smlouvu, podle níž měla ze své pobočky v Birminghamu (Velká Británie) dodat španělské společnosti potravinářské stroje.

Ve smlouvě byla mimo jiné i následující doložka:

- Tato smlouva se řídí Úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Řešení příkladu 3

---

mezinárodní prvek

- v případě prodávajícího je relevantní místo podnikání ve Velké Británii (článek 10)
- strany mají místa podnikání v různých státech, ale VB není smluvním státem VÚ
- > nelze použít článek 1 odst. 1 pís. a)
- > pokud by rozhodné právo bylo anglické (viz Římská úmluva) -> nelze použít ani článek 1 odst. 1 pís. b)
- strany si VÚ zvolily -> omezení vyplývající z rozhodného práva